

L'ametlla mallorquina, com que és de seca, té una composició de sucre i olis que li dona més qualitat que no pas la californiana.

el fruit arribat de l'altra banda del món. De fet, és una competència gairebé impossible. Amb tot plegat, enguany la situació per als pagesos que fan ametlla es complica força. Mateu Morro no dubta a qualificar la situació "de crisi absoluta, perquè ja n'hi ha molts que enguany s'estimen més de no recollir l'ametlla, i alguns altres directament han abandonat l'ametllar". Als pagesos que abans recollien el fruit ells tot sols, els preus que es paguen no els compensa la feina. I per a aquells que contractaven mà d'obra per a la collita, els costos de la recollida serien superiors als ingressos que farien per la venda. El resultat és el que Morro sentenciava: l'abandonament progressiu dels ametllers, perquè "amb aquests preus difícilment es pot competir".

De tota manera, que el preu de l'ametlla mallorquina sigui superior té una part positiva que fa tenir esperança. Perquè indica que el mercat l'aprecia. "És ver -diu Morro- que el consumidor valora molt l'ametlla mallorquina, perquè paga aquests trenta cèntims de més per sobre de l'ametlla californiana. D'aquí ens ve un raig d'esperança, però no basta. Per a aprofitar aquesta valoració bona del mercat hem de ser capaços de millorar molt més la comercialització. Així, explotant al màxim l'alta qualitat del nostre producte, podrem assolir unes quotes de mercat competitives."

En aquests moments, entre el 40% i el 50% de la producció d'ametlla mallorquina es destina a la venda al mercat

interior, i la resta s'exporta. Per a defensar aquest mercat, el preu del quilo de bessó, diu Morro, s'hauria de situar al voltant de 3 euros. Un preu que faria rendible de bell nou la producció de l'ametlla autòctona i així, si més no, es podrien mantenir les hectàrees que encara són productives -entre 20.000 i 30.000. Si no, serà molt difícil, o impossible.

El possible futur: qualitat. El repte per a l'ametlla mallorquina és vendre qualitat. D'ençà de l'any 2000, hi ha formalment una marca de qualitat per a aquesta fruita seca mallorquina. Però el fet és que s'ha valorat poc. Ara, el Govern de les Illes Balears, per mitjà de la Conselleria d'Agricultura -la titular de la qual és Mercè Amer-, aposta molt fort per potenciar l'ametlla de qualitat. Juntament amb l'Associació del Foment de l'Ametlla Mallorquina -formada per productors i organitzacions professionals agràries-, pretén revifar la producció i el mercat de l'ametlla atorgant-li una marca pròpia -una mena de denominació d'origen, com el vi- que assegurí al consumidor que allò que compra és exactament allò que vol, l'ametlla mallorquina de molt alta qualitat, i que no l'enganyen. A banda, les campanyes publicitàries per a animar el consum poden ajudar a defensar el mercat de la fruita seca illenca. Només així l'ametlla mallorquina podrà guanyar el futur.

Miquel Payeras

Ningú no sap del cert què passarà les setmanes ni els mesos vinents a l'economia nord-americana. Però tots els analistes asseguren que aquests darrers dies entraran en els llibres d'història econòmica dels EUA. En poc més de deu dies han desaparegut tots els grans bancs d'inversió que anys enrere havien dominat els mercats nord-americà. Per tant, no és exagerat de dir que per a Wall Street, i per al capitalisme nord-americà, hi haurà un abans i un després de la crisi financera del setembre del 2008.

En part, la dimensió històrica del moment deriva de la decisió de l'administració Bush, en col·laboració amb la Reserva Federal, d'aplicar el pla de rescat dels mercats financers més car, i de molt lluny, de la història del capitalisme mundial. Fins a 700.000 milions de dòlars, prop de mig bilió d'euros, hauran de pagar els contribuents nord-americans per liquidar els deutes incobrables dels bancs del país, a fi d'evitar el col·lapse total del sistema financer. I aquesta quantitat s'ha d'afegir als milers ja gastats.

A l'hora de tancar aquesta edició, l'executiu i el Congrés, dominat per l'oposició demòcrata, es trobaven embancats en una dura negociació per a acabar de tancar el contingut del pla de xoc. Els demòcrates insistien que les famílies en risc de desnonament també havien de rebre ajut públic, i exigien que l'estat augmentés el control de l'economia.

Curiosament, el pla ha estat dissenyat per una administració, en teoria, amb una ideologia ultraliberal. Des de l'inici del mandat, el president Bush havia afirmat milers de vegades que el mercat es regula tot sol, és a dir, que calia deixar que la mà màgica de què parlava Adam Smith actués amb tota llibertat. Bush ha demostrat una vegada més que els polítics són profundament liberals fins que no arriben les grans crisis. Llavors, després d'haver privatitzat els beneficis, se socialitzen les pèrdues.

Les arrels d'aquesta gran crisi, com és habitual, són profundes i amb múltiples ramificacions, com també les responsabilitats. La classe política, sobretot la demòcrata, no ha trigat a assenyalar l'administració Bush com a gran culpable del caos en què es troba

L'abans i el després de Wall Street

Wall Street posa punt final a l'era dels grans bancs d'inversió. Els dos últims que quedaven, Morgan Stanley i Goldman Sachs, canviaran l'estatus i es reconvertiran en bancs comercials. Fa més d'un any que va esclatar la crisi de les hipoteques d'alt risc i ara surten cadàvers econòmics fins i tot de sota les pedres.

L'administració Bush, tot i ser de tarannà ultraliberal, ha hagut d'elaborar i aplicar el pla de rescat dels mercats financers més car de la història del capitalisme mundial.

Wall Street. Però hi ha molts protagonistes d'aquest desastre.

Per entendre com s'ha arribat fins aquí, cal dir que la taxa d'endeutament mitjà de les famílies nord-americanes se situa al voltant del 150% del seu patrimoni, una xifra molt més elevada que no la dels països europeus. La majoria d'aquest deute va lligat a hipoteques fixades a uns preus superiors al valor real dels habitatges.

La cobdícia de molts bancs va encoratjar aquesta situació, en concedir préstecs –alguns amb interessos abusius– a individus i famílies d'ingressos

molts baixos, que eren animats a fer el pas assegurant-los que podrien refinançar les hipoteques gràcies a l'augment imparable dels preus. Són les anomenades hipoteques d'alt risc o *subprime*. Molts milions de nord-americanes són còmplices de la creació d'una bombolla especulativa que tard o d'hora havia d'esclatar.

També ho és la classe política. Si bé en graus diferents, ambdós partits es van lliurar a la creença que els mercats sense regular funcionen més bé i que són capaços de generar una prosperitat de creixement infinit. També durant els

anys de la presidència Clinton es va prosseguir el procés de desregulació dels mercats financers iniciat a l'era Reagan, amb el vist-i-plau de la majoria de congressistes de tots els colors polítics.

En aquest context, les institucions que havien de donar el senyal d'alarma, els mecanismes de seguretat del sistema, van fallar estrepitosament. Ni la Reserva Federal, dirigida per l'*oracle* –ara deslluït– d'Alan Greenspan, ni la SEC –la comissió de valors dels EUA– no van fer res per evitar que es formés una bombolla de dimensions gegantines. Greenspan va mantenir les taxes d'interès tan baixes com va poder i la SEC no va impedir que les entitats d'inversió treballessin amb unes pràctiques de dubtosa fiabilitat.

Cap a l'estiu de l'any passat, la càrrega deutora va ser massa gran per a milers de famílies, que no van poder pagar les hipoteques. El preu del petroli ja havia pujat i el mercat de l'habitatge, que donava mostres d'exhauriment, ja havia començat la davallada. Fou la primera baula d'una reacció en cadena dins l'economia nord-americana, que acaba amb el pla de rescat de la setmana passada.

Sens dubte, les institucions financeres més afectades per la crisi hipotecària han estat els bancs d'inversió, com Lehman Brothers o Merrill Lynch. Es tracta d'institucions creades fa més de set decennis, situades al cor de Wall Street i del sistema financer dels EUA. Algunes han fet fallida i algunes altres han estat comprades quan ja tenien les accions en caiguda lliure, cosa que anunciava una fallida segura.

Els dos únics grans bancs d'inversions que s'han salvat, Morgan Stanley i Goldman Sachs, ja han demanat permís a la Reserva Federal per a convertir-se en bancs clàssics, amb oficines i dedicant-se a gestionar comptes d'estalvis. "La decisió marca el final de Wall Street tal com l'hem conegut. Em sap molt greu", es lamentava William Isaac, ex-president de la Federal Deposit Insurance, conscient del final d'una era i una cultura, descrita a la literatura i al cinema, en films com ara *La foguera de les vanitats*.

Precisament la crisi es va fer evident quan aquests bancs d'inversió, acompanyats de bancs convencionals

Anunci que fa referència a la pèrdua de llocs de treball arran de la crisi als EUA.

com ara Citigroup, van passar d'obtenir beneficis trimestrals astronòmics a registrar pèrdues milionàries. Atesa la manca de transparència d'aquestes entitats, sobre les quals les autoritats tenen més poca capacitat de supervisió, es desfermà una onada de pànic entre els inversors, que temien que les pèrdues fossin molt més grans que no les anunciades.

Per mirar de frenar aquesta onada de pànic, ara fa un parell de setmanes que el govern va decidir de nacionalitzar les dues grans hipotecàries del país, Fannie Mae i Freddie Mac, responsables de concedir o de garantir la meitat de les hipoteques del país i, per tant, involucrades en operacions que pujaven a uns quants bilions d'euros. Hores després, el secretari del Tresor anunciava una nova nacionalització,

la d'AIG, l'asseguradora més gran del país.

El moviment tenia per objectiu mostrar el compromís del govern a evitar una fallida sistèmica de l'economia. Tanmateix, no va servir per a calmar els mercats. Els dies següents a la nacionalització els bancs van deixar de concedir-se préstecs, temorosos que qualsevol entitat pogués fer fallida sobtadament. El sistema financer nord-americà va veure com la liquiditat de les seves institucions s'havia evaporat, de la mateixa manera que els guanys de molts inversors en una borsa amb caigudes continuades les darreres setmanes.

Va ser llavors quan Henry Paulson i Ben Bernanke van adonar-se que la solució de donar sortida de forma individual als gegants financers en problemes no funcionava, i que calia un enfocament integral. La liquiditat de les institucions financeres és com l'oli que greixa el funcionament de l'economia. Quan la liquiditat es congela, l'activitat econòmica d'un país pot rebre conseqüències molt greus.

Segons que ha explicat el senador Chris Dodd, a la reunió que va tenir una delegació del Congrés amb Paulson i Bernanke es va fer un llarg silenci després de l'explicació de la situació per part dels dos economistes. El fantasma del crac del 1929 va recórrer el Capitoli quan es va advertir

als congressistes que si no s'actuava amb un pla de xoc ambiciós, milions de nord-americans podrien perdre els estalvis i la feina.

Fins aquí la narració dels esdeveniments. Què passarà d'ara endavant és tota una incògnita que ni els erudits més respectats de la ciència econòmica del país no s'atreveixen a aventurar. En tot cas, hi ha una percepció generalitzada que s'acosten temps durs als EUA, en què tothom s'haurà d'estrenyar la bossa. El deute públic, que ja s'havia enlairat abans de la crisi, arribarà a uns nivells històrics, i superarà els 11 bilions de dòlars. És molt probable que el proper president dels EUA, sigui qui sigui, hagi de desdir-se de moltes de les seves promeses d'expansió de la despesa en serveis socials, i de retallades fiscals. La perspectiva d'un llarg període d'estancament, com el que va viure el Japó, és més real que mai.

La gallina dels ous d'ors a Wall Street està exhausta, i molts asseguren que hauran de passar molts anys, potser més d'un decenni, abans no es pugui recuperar d'aquest cop. La gran pregunta és si l'actual crisi haurà servit de lliçó o es tornarà a imposar la cobdícia. El veredict de la història, almenys, sembla prou clar.

Ricard González
Washington

SPONS

La Cambra de Comerç rebaixa les aspiracions de Catalunya

La Cambra de Comerç de Barcelona fa marxa enrere i abaixa el llistó de la reivindicació d'un finançament just per a Catalunya. Si a final de juliol calculava que l'augment de pressupost del 2009 necessari per a respondre a les necessitats del país havia de ser de 3.800 milions d'euros, ara aquesta exigència es redueix a la meitat. La Cambra donaria per bona la xifra que, segons CiU i ERC, ofereix Pedro Solbes en un segon esborrany de model de finançament. El motiu del canvi d'opinió sobtat de la Cambra, segons que diu el seu president, Miquel Valls, és la situació de

EL president de la Cambra de Comerç dona per bona la proposta de Solbes per a Catalunya.

crisi internacional, que repercuteix en els comptes de l'estat. Segons Valls, no hi ha cap més remei que acceptar com a "mínim" per al 2009 el 50% de la xifra calculada inicialment.

La crisi reobre el debat sobre una fusió CAM-Bancaixa

És possible de fer efectiva ara la fusió entre la CAM i Bancaixa, tantes voltes ajornada? És la pregunta que s'ha fet molta gent aquesta setmana al País Valencià després d'haver vist que l'economista i membre de l'Alt Consell Consultiu de la Generalitat, Jaime Lamo de Espinosa, insinuava a *Levante-EMV* que aquest moment de crisi seria propici per a dur a terme una fusió que no desagrada a València i Castelló, però que és rebutjada de totes passades a Alacant. A més, la decisió de les basques BBK i Kutxa de fusionar-se podria esperonar les caixes valencianes.